MONITORIZAREA EVALUĂRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN CADRUL CURRICULUMULUI ȘCOLAR

MONITORING THE ASSESSMENT OF LEARNING OUTCOMES WITHIN THE SCHOOL CURRICULUM

CZU: 37.016:37.091.279.7 **https://doi.org/10.59295/spd2025s.57**

Valeria BOTEZATU
ORCID: 0000-0001-9034-8825
E-mail: valeria.botezatu@usm.md
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Summary. *The article aims to identify and formulate relevant indicators for monitoring the assessment of learning outcomes, with reference to curricular products. The starting point is the central role of the curriculum, seen both as a set of prescribed intentions and contents, and as teaching–learning–assessment practices. The research methodology focused on content analysis of key curricular documents – subject curricula and methodological guides – with emphasis on how they integrate aspects related to assessment. The analysis led to the formulation of a set of quantitative and qualitative indicators, with transversal applicability, which can support the development of an operational framework for monitoring the evaluated curriculum. The results highlight the importance of balancing the quantitative dimension (number of tools, frequency, diversity) with the qualitative one (coherence between objectives and assessment, relevance of feedback, adequacy of tasks) in ensuring effective evaluation. The conclusions emphasize the need to use these indicators as tools for self-regulation and continuous optimization of the teaching process.*

Keywords: *curriculum, evaluation, indicator, monitoring, learning outcomes.*

INTRODUCERE

Curriculumul reprezintă nucleul oricărui sistem educațional, deoarece constituie cadrul de referință prin care se exprimă finalitățile educației și direcțiile fundamentale ale procesului de învățământ. Conform UNESCO Institute for Statistics, curriculumul este definit ca „proiectarea, planificarea și organizarea în succesiune logică a proceselor de predare și învățare. El include o declarație a scopului, conținuturile, activitățile și practicile de învățare, precum și modalitățile de evaluare a realizărilor elevilor” [1].

În cadrul proiectului OECD *Future of Education and Skills 2030*/2040 [2], curriculumul este înțeles nu doar ca un set de conținuturi prescrise, ci ca un cadru integrat care cuprinde:

- design-ul curricular (intențiile educaționale, structura competențelor și a învățării),
- implementarea (transpunerea în practică prin predare și învățare),
- evaluarea (modalitățile prin care se verifică atingerea competențelor).

Accentul pus de OECD este pe dezvoltarea competențelor de secol XXI, definite ca

un ansamblu format din: cunoștințe (knowledge), abilități (skills), atitudini și valori (attitudes and values).

Dacă curriculumul reprezintă sistemul de produse curriculare, sistemul de conținuturi și sistemul de finalități educaționale, atunci monitorizarea curriculară constituie mecanismul prin care se verifică și se ajustează coerența dintre intențiile declarate și realitatea practică în cadrul sistemului și procesului de învățământ. Monitorizarea curriculară este un proces formativ, continuu și adaptativ, menit să ofere feedback în timp real despre eficiența transpunerii curriculumului scris în practica școlară.

Conform lui Hardie (2001), monitorizarea curriculumului școlar este un proces sistematic și ciclic, cu rol diagnostic și corectiv: se identifică problemele și lacunele în realizarea procesului educațional și propune soluții pentru îmbunătățirea acestuia. Astfel, monitorizarea nu are doar rol de control, ci și de reglare și dezvoltare continuă a calității educației [3].

Din această perspectivă, monitorizarea curriculumului școlar reprezintă o etapă indispensabilă în dezvoltarea permanentă a curriculumului scris și a curriculumului predat–învățat–evaluat. În acest cadru, monitorizarea evaluării rezultatelor învățării ocupă un loc central, ca parte componentă a monitorizării curriculumului școlar. Pe de o parte, monitorizarea curriculumului școlar se realizează la nivelul curriculumului scris, prin analiza produselor curriculare oficiale (curricula la discipline, manuale, ghiduri metodologice). Pe de altă parte, ea vizează curriculumul predat–învățat–evaluat, urmărind modul în care intențiile declarate sunt transpuse în experiențe reale de învățare și în modalități de evaluare.

Articolul de față își propune să identifice criterii clare și aplicabile pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învățării, având ca punct de referință produsele curriculare – în special curriculumul la discipline școlare.

METODOLOGIA UTILIZATĂ

Metodologia utilizată are ca obiectiv principal identificarea și formularea unor criterii clare și aplicabile pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învățării, prin raportare la produsele curriculare.

Pentru analiza curriculumului scris a fost utilizată tehnica analizei de conținut a documentelor curriculare, prin identificarea aspectelor care fac referire explicită la evaluare.

Au fost selectate produse curriculare de referință, care constituie baza reglementară și metodologică a organizării procesului de învățământ în învățământul general, și anume:

- Curricula la discipline din diferite arii curriculare (Limbă și comunicare, Matematică și Științe, Educație socioumanistică), în care sunt specificate competențele generale, competențele specifice și sugestiile metodologice pentru evaluare;
- Ghidurile de implementare a curricula disciplinelor, care oferă recomandări privind strategiile de predare-învățare și formele de evaluare aferente.

Analiza se concentrează exclusiv pe cadrul formal, pe curriculumul scris și pe modul în care acesta oferă premise pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învățării.

Într-o etapă ulterioară, cercetarea va fi completată prin chestionarea de teren cu elevi și cadre didactice, pentru a integra și dimensiunea curriculumului predat–învățat–evaluat.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Analiza produselor curriculare a permis identificarea unor indicatori relevanți pentru monitorizarea procesului de evaluare a rezultatelor învățării elevilor, care pot fundamenta ulterior construirea instrumentelor de monitorizare/automonitorizare a procesului evaluativ. Nu s-a urmărit o prezentare detaliată pe fiecare arie curriculară în parte, ci extragerea unor elemente cu caracter transversal, care să permită formularea unui set de indicatori generali, transferabili și aplicabili tuturor disciplinelor.

Tabelul 1 evidențiază corespondența dintre reperele metodologice formulate în curricula disciplinelor selectate la nivel liceal și indicatorii de monitorizare derivați printr-o analiză interpretativă, cu scopul de a fundamenta un cadru operațional de monitorizare a procesului de evaluare.

Tabelul 1. Corelația: repere metodologice de predare-învățare-evaluare identificate în curricula disciplinelor – indicatori de monitorizare a curriculumului evaluat (*sursa*: autor)

Repere metodologice de predare-învățare-evaluare identificate în curricula disciplinelor	**Indicatori de monitorizare a curriculumului evaluat**	
	Indicatori cantitativi	**Indicatori calitativi**
1. Realizarea evaluării inițiale, formative și sumative, ca parte integrantă a procesului de predare-învățare, în scopul reglării și optimizării activității didactice.	-Numărul de instrumente aplicate pentru evaluarea inițială (teste, chestionare, discuții de diagnoză) la început de modul/unitate; -Numărul de activități de evaluare formativă integrate în fiecare unitate de conținut (ex. sarcini, feedback, autoevaluări); -Proporția itemilor care măsoară nivele cognitive complexe (analiză, sinteză, aplicare) din totalul instrumentelor de evaluare; Numărul de probe sumative realizate la final de modul/semestru conform cerințelor curriculare.	-Coerența dintre obiectivele de învățare și instrumentele de evaluare utilizate; -Adecvarea sarcinilor de evaluare la nivelul de vârstă, nevoile și stilurile de învățare ale elevilor; -Claritatea și utilitatea feedbackului oferit elevilor pentru a înțelege ce au reușit și ce trebuie îmbunătățit; -Măsura în care evaluarea inițială este folosită efectiv pentru ajustarea planificării didactice; -Relevanța evaluării formative pentru sprijinirea progresului individual al elevului (nu doar verificare de rutină); -Echilibrul și corectitudinea evaluării sumative, astfel încât să reflecte competențele dobândite, nu doar reproducerea de informații.

2. Aplicarea strategiilor și metodelor centrate pe elev, care stimulează structurile cognitive și operatorii, valorifică potențialul psihofizic și intelectual al elevilor și promovează reflecția critică;	-Numărul itemilor de evaluare care solicită elevului argumentarea unui punct de vedere, analiză, sinteză, evaluare (la fiecare unitate de conținut, la finalul modulului); -Diversitatea metodelor de evaluare care presupun implicarea elevilor și oferirea feedbackului în aprecierea achizițiilor (autoevaluare, evaluare reciprocă);	- Gradul în care sarcinile de evaluare favorizează gândirea critică și reflexivă a elevilor; - Măsura în care evaluarea susține exprimarea opiniilor personale și argumentarea acestora de către elevi; - Nivelul de coerență între metodele de evaluare aplicate și finalitățile curriculare vizate; -Măsura în care evaluarea contribuie la dezvoltarea capacității elevilor de a aplica cunoștințele în contexte noi; -Gradul în care feedback-ul primit de elevi este constructiv, orientat pe proces și susține autoreflecția.
3. Accentul pe caracterul formativ al strategiilor și metodelor de predare-învățare-evaluare, care vizează aplicarea cunoștințelor, rezolvarea situațiilor-problemă și reflecția critică asupra experiențelor de învățare.	-Numărul sarcinilor de evaluare formative integrate în proces (fișe de lucru, exerciții de autoevaluare). -Numărul situațiilor-problemă sau al contextelor aplicative incluse în evaluare. -Numărul de ocazii în care elevii primesc feedback individualizat și explicit asupra progresului lor.	-Măsura în care evaluarea oferă contexte de orientare a învățării viitoare, prin oferirea de feedforward; -Gradul în situațiile de evaluare stimulează gândirea critică și creativă prin sarcini de explorare, reflecție și aplicare. -Calitatea feedback-ului oferit elevilor: relevanța, claritatea și caracterul constructiv al acestuia; -Nivelul de implicare a elevilor în procesul de autoevaluare și reflecție asupra propriei învățări. -Gradul de transferabilitate al cunoștințelor în situații noi, practice sau interdisciplinare.
4. Selectarea și adaptarea strategiilor didactice (euristice, algoritmice, mixte) în funcție de particularitățile de vârstă, interesele și specificul grupului de elevi.	-Numărul tipurilor de strategii didactice (euristice, algoritmice, mixte) integrate în activitățile de evaluare; -Frecvența sarcinilor de evaluare care valorifică metode variate (ex. joc de rol, studiu de caz, proiect, portofoliu); -Frecvența evaluărilor care solicită elevilor aplicarea unor strategii diferite (individuale, de grup, interdisciplinare).	-Gradul de adecvare al metodelor de evaluare la particularitățile de vârstă și la nivelul de pregătire al elevilor; -Nivelul de diversitate și complexitate a strategiilor utilizate în procesul de evaluare; -Măsura în care strategiile de evaluare facilitează implicarea activă a elevilor.

5. Îmbinarea și alternarea sistematică a activităților de lucru individual cu cele colective, în grup.	-Numărul sarcinilor de evaluare individuale și colective incluse într-o unitate de învățare; -Numărul activităților de evaluare care presupun colaborare (proiecte, discuții, jocuri de rol).	-Gradul în care evaluarea surprinde atât progresul individual, cât și contribuția elevului la activitățile colective; -Calitatea interacțiunii în cadrul evaluărilor de grup; -Gradul de transfer al competențelor dezvoltate în sarcini de evaluare colective către contexte noi, interdisciplinare sau reale; -Nivelul în care activitățile de evaluare în grup evidențiază contribuția fiecărui elev și nu doar produsul de grup.
6. Valorificarea corelațiilor intra- și inter-disciplinare în activitățile de predare-învățare-evaluare.	-Numărul itemilor de evaluare care solicită elevului realizarea de conexiuni cu conținuturi din aceeași disciplină (intra-disciplinare); -Numărul sarcinilor de evaluare care solicită integrarea cunoștințelor sau competențelor din discipline diferite (interdisciplinare).	-Gradul în care sarcinile de evaluare promovează transferul de cunoștințe între teme/unități de conținut din aceeași disciplină; -Nivelul de complexitate al evaluărilor care solicită elevului conexiuni între discipline.

Analiza realizată evidențiază faptul că reperele metodologice din curriculum permit formularea unor indicatori clari și aplicabili pentru monitorizarea procesului de evaluare a rezultatelor învățării.

Prin urmare, setul de indicatori conturează un cadru operațional de monitorizare, cu valențe formative și reglatorii, care poate contribui la creșterea calității actului educațional.

CONCLUZII

În baza rezultatelor obținute conform analizei curriculumului scris, pot fi trasate următoarele concluzii privind monitorizarea curriculumului evaluat:

1. Curriculumul oferă cadrul de referință pentru evaluare, iar monitorizarea acestuia reprezintă un proces esențial de reglare și optimizare a actului educațional.
2. Reperele metodologice identificate din curricula disciplinelor au permis formularea unor indicatori de monitorizare, cu aplicabilitate transversală la nivelul tuturor disciplinelor.
3. Indicatorii cantitativi (ex. numărul de instrumente, diversitatea metodelor, frecvența sarcinilor) și indicatorii calitativi (ex. coerența, relevanța, calitatea

feedbackului) trebuie corelați pentru a asigura o imagine completă a procesului de evaluare.

4. Monitorizarea evaluării rezultatelor învățării trebuie să pună accent pe funcția formativă, nu doar pe verificare și control, pentru a sprijini progresul individual al elevilor.
5. Setul de indicatori propuși constituie un cadru operațional flexibil, care poate fi adaptat și aplicat în practică pentru a sprijini monitorizarea și autoreglarea procesului de predare–învățare–evaluare.

REFERINȚE:

1. *UNESCO Glossary*. Disponibil: https://uis.unesco.org/en/glossary-term/curriculum. [Accesat: 05.06.2025].
2. *Future of Education and Skills 2030/2040 OECD*. Disponibil: https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html. [Accesat: 21.05.2025].
3. HARDIE, B. Managing monitoring of the curriculum. In: *Managing the Curriculum*. London: Paul Chapman Publishing. 2001. p. 70–88.

N.B. *Articolul este elaborat în cadrul Subprogramului „Teoria și metodologia monitorizării și dezvoltării continue și ciclice a curriculumului școlar”, cifrul 011401.*